

रत्न मन्दिर संग्रहालय परिसर सञ्चालन कार्यविधि २०८०

प्रस्तावना:

ट्रैटको सम्पत्तिहरुको प्रयोग एवं परिचालन गरी आयआर्जन गर्न एवं पर्यटकीय प्रवेशको लागि शुल्क निर्धारण गरी सर्वसाधारण नेपाली नागरिक एवं विदेशी पर्यटकहरुका लागि सम्पत्ति अवलोकन खुल्ला गरी पर्यटन प्रवर्द्धन एवं ट्रैटको आयआर्जनमा बढ्दि गर्नको लागि नेपाल ट्रैट नियमावली, २०८५ को नियम १६ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सञ्चालक समितिले यो कार्यविधि बनाएको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

- (१) (१) यो कार्यविधिको नाम “रत्न मन्दिर संग्रहालय परिसर सञ्चालन कार्यविधि २०८० ”
(२) यो कार्यविधि नेपाल ट्रैट सञ्चालक समितिबाट स्वीकृत भएको मिति देखि लागु हुनेछ ।
(२) (क) “अवलोकन” भन्नाले सम्पत्तिको तोकिएको क्षेत्रको दृश्यावलोकन गर्न कार्यालाई सम्झनु पर्छ ।
(ख) “अवलोकनकर्ता” भन्नाले टिकट लिएर अवलोकन गर्ने व्यक्ति सम्झनु पर्दछ ।
(ग) “अवलोकन सहजकर्ता” भन्नाले इकाई प्रमुखले आवश्कतानुसार खटाएको व्यक्ति वा कर्मचारी सम्झनु पर्छ ।
(घ) “ईकाई कार्यालय” भन्नाले नेपाल ट्रैटको मातहत पोखराको रत्नमन्दिरस्थित ईकाई कार्यालय सम्झनु पर्छ ।
(ङ) “ऐन” भन्नाले नेपाल ट्रैट ऐन, २०८४ सम्झनु पर्छ ।
(च) “कार्यालय” भन्नाले नेपाल ट्रैटको कार्यालय सम्झनु पर्छ ।
(छ) “कार्यकारी सचिव” भन्नाले नेपाल ट्रैटको कार्यालयको कार्यकारी सचिव सम्झनु पर्छ ।
(ज) “टिकट” भन्नाले अवलोकनका लागि प्राप्त हुने रसिद वा प्रमाणलाई सम्झनु पर्छ ।
(झ) “नियमावली” भन्नाले नेपाल ट्रैट नियमावली, २०८५ सम्झनु पर्छ ।

- (ज) “सम्पत्ति” भन्नाले नेपाल ट्रृष्टको स्वामित्वमा रहेको पोखरास्थित रत्नमन्दिर र सो वरिपरिको परिसरलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ट) “परिसर” भन्नाले नेपाल ट्रृष्टको स्वामित्वमा रहेका पोखरास्थित रत्नमन्दिर वरिपरिको क्षेत्रलाई सम्झनु पर्छ ।
- (ठ) “गाईडेड टुर” भन्नाले नेपाल ट्रृष्टको स्वामित्वमा रहेको पोखरास्थित रत्नमन्दिर परिसरमा आउने आगन्तुकलाई तोकिए बमोजिम दर्ता भएका पथ प्रदर्शकहरु मार्फत पारिश्रमिक लिएर, नलिएर वा स्वयंसेवकहरु मार्फत सञ्चालन हुने अवलोकन भ्रमणलाई सम्झनुपर्छ ।
- (द) “सञ्चालन समिति” भन्नाले नेपाल ट्रृष्ट सञ्चालन समितिलाई सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद २

संग्रहालय परिसर सञ्चालन सम्बन्धी व्यवस्था

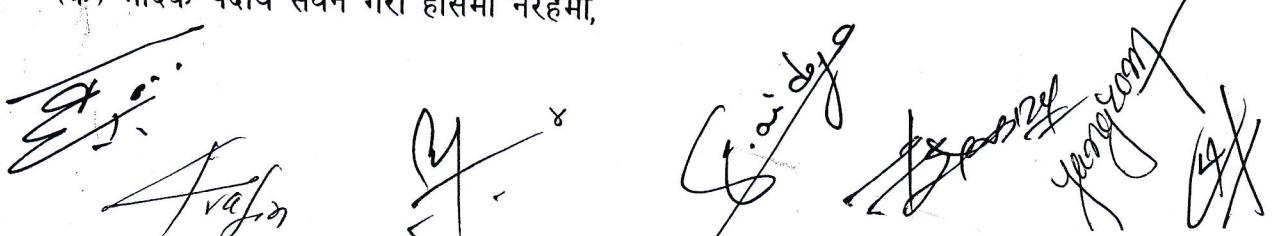
- संग्रहालय शनिबार बाहेकका सार्वजनिक बिदाका दिन र प्रत्येक हसाको सोमबार बन्द रहनेछ ।
- (४) आगन्तुकहरुले संग्रहालय प्रवेशकालागि तोकिए बमोजिम अनिवार्य रूपमा प्रवेश टिकट लिनु पर्नेछ । टिकटदर अनुसुची १ मा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
- (५) आगन्तुकहरुले अनलाईन मार्फत प्रवेश टिकट लिएर प्रवेश गर्ने व्यवस्था गर्न सकिनेछ ।
- (६) संग्रहालयमा प्रवेशका लागि प्रत्येक घण्टाको एक स्लट मानि सोही अनुसार हरेक घण्टाका लागि तोकिएको संख्यामा टिकट बिक्री वितरणको व्यवस्था गर्न सकिनेछ ।
- (७) संग्रहालय परिसर अवलोकनका लागि पारिश्रमिक लिएर, नलिएर वा स्वयंसेवकहरु मार्फत तोकिए बमोजिम दर्ता भएका अवलोकन सहजकर्ताका माध्यमबाट गाईडेड टुरको व्यवस्था गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद ३

इकाई कार्यालय प्रमुख, संग्रहालयमा खटिइने कर्मचारी र अवलोकनकर्ताले पालना गर्नुपर्ने शर्त सम्बन्धी व्यवस्था

- (द) (क) सञ्चालक समितिले खुल्ला गरेको परिसरमा अवलोकनको व्यवस्था मिलाउने ।
 (ख) प्रत्येक घण्टाको अवलोकनका लागि सूची तयार गर्ने वा गर्न लगाउने ।

- (ग) संग्रहालय परिसरको सरसफाईको व्यवस्था मिलाउने ।
- (घ) अवलोकनको समय भन्दा पहिले वा पछि निरीक्षण गरेर मात्र बन्द गर्न व्यवस्था मिलाउने
- (ङ) अवलोकन कर्ताको सामान राख्ने सम्बन्धी व्यवस्था मिलाउने ।
- (च) कार्यालयबाट तोकिए बमोजिमको ड्रेसको व्यवस्था मिलाउने ।
- (छ) प्रत्येक दिनको विक्री टिकट सञ्चायको लगत राख्ने ।
- (ज) टिकट वापत प्राप्त शुल्क तोकिएको बैंकमा राखी सोको जानकारी दैनिक रूपमा कार्यालयलाई दिने ।
- (झ) सञ्चालनको क्रममा कुनै समस्या सृजना भएमा, आफूले गर्न नसक्ने प्रकृतिको भएमा तत्काल कार्यालयमा लिखित जानकारी गराउने ।
- (ज) आवश्यकता अनुसारका अन्य कार्य गर्ने ।
- (ट) निजामती कर्मचारीले पालना गर्नुपर्ने आचार संहिता पालना गर्ने गराउने ।
- (९) संग्रहालय सञ्चालनका क्रममा कर्मचारीले देहाय बमोजिमका विषयहरू पालना गर्नुपर्ने छ ।
- संग्रहालय खोल्नुभन्दा अगावै पुरी सरसफाईको व्यवस्था गर्नुपर्ने छ ।
  - आगन्तुकका लागि संग्रहालय बन्द भएपछि सबै स्थानको निरीक्षण गरी मिलाउनु पर्ने कुराहरू मिलाएर मात्र संग्रहालय बन्द गराउनु पर्नेछ ।
  - संग्रहालय परिसरमा कार्यरत रहेदा संग्रहालयका लागि तोकिएको ड्रेस वा फ्लोरोसेन्ट ज्याकेट लगाउनु पर्नेछ ।
- (१०) संग्रहालय सञ्चालनका क्रममा अवलोकनकर्ता (Visitor) ले पालना गर्नुपर्ने विषय देहाय बमोजिम हुनेछ ।
- आफुले टिकट लिएको स्लटमा मात्र संग्रहालयमा प्रवेश गर्नु पर्ने,
  - तोकिएको समय भित्रै अबलोकन गरी बाहिर निस्कनु पर्ने ,
  - संग्रहालयमा राखिएका सामाग्री चलाउन र फूलहरू टिप्पन नपाईने,
  - संग्रहालय परिसरमा हो हल्ला गर्न नपाईने,
  - संग्रहालयमा मादक पदार्थ सेवन गरि प्रवेश गर्नु नपाईने,
  - संग्रहालय परिसरमा मादक पदार्थ सेवन र धुम्रपान नगर्ने र
  - समय समयमा कार्यालयले तोकेका अन्य विषयहरू ।
- (११) ईकाई कार्यालयले देहायको अवस्थामा प्रवेशमा बन्देज लगाउन सक्नेछ :
- (क) मादक पदार्थ सेवन गरी होसमा नरहेमा,

- (ख) हातहतियार एवं धारिला वस्तु लिएर प्रवेश गरेमा,
(ग) मादक पदार्थ, चुरोट एवं लागु पदार्थ लिएर प्रवेश गर्न खोजेमा ।

(१२) (१) संग्रहालयमा रहने कर्मचारी तथा अवलोकनकर्ता सबैले तोकिएका शर्तहरु पालना गर्नु
कर्तव्य हुनेछ ।

(२) निरीक्षण तथा अनुगमनका क्रममा शर्तहरु पालना भएको नपाईएमा कानून बमोजिम
सजाय हुनेछ ।

परिच्छेद ४

अवलोकनका लागि खुला गर्ने व्यवस्था

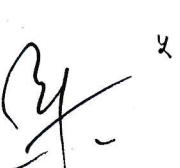
(१३) (१) ऐनको उद्देश्य बमोजिम नेपाल ट्रष्टको स्वामित्वमा रहेको सम्पत्तिहरुको परिचालन
एवं उपयोग गरी आयआर्जन गर्ने प्रयोजनको लागि स्वदेशी नागरिक तथा विदेशी
पर्यटकहरुलाई हाललाई रत्न मन्दिर परिसर अवलोकन गर्नको लागि खुल्ला गर्न सक्नेछ ।

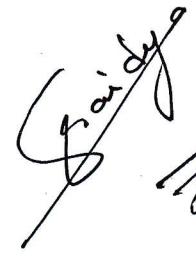
(२) उपदफा (१) बमोजिम सम्पत्ति अवलोकनको लागि खुल्ला गर्दा सञ्चालन समितिले
अवलोकनको लागि खुल्ला गरिएको सम्पत्तिको क्षेत्रफल यकिन गरी अवलोकनमा हुन सक्ने
क्रियाकलापहरुको निर्धारण गरी कार्यालयलाई निर्देशन दिन सक्नेछ ।

(३) नेपाल ट्रष्टले ऐतिहासिक दरबारहरु संग्रहालयका रूपमा क्रमशः खुला गर्दै लैजाने
क्रममा प्रथम चरणमा पोखरा स्थित रत्न मन्दिर परिसरको ईलाकालाई शुल्कलिई
सर्वसाधारणका लागि खुला गरिनेछ ।

(१४) (१) संग्रहालय परिसर भित्र अवलोकन गर्न चाहने स्वदेशी, विदेशी पर्यटक एवं अपाङ्ग,
विद्यार्थी र जेष्ठ नागरिकहरुका लागि अनुसूची १ मा तोकिए बमोजिम शुल्क लिई मात्र
प्रवेश अनुमति दिन सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम समितिले तोकेको प्रवेश अनुमति शुल्क लिई स्वदेशी तथा
विदेशी पर्यटकहरुलाई अवलोकन गर्ने व्यवस्था मिलाउनु सम्बन्धित इकाई कार्यालयको
कर्तव्य हुनेछ ।

परिच्छेद ५

प्रवेश शुल्क संकलन र खर्च सम्बन्धी व्यवस्था

(१५) (१) यस कार्यविधि बमोजिम स्वदेशी तथा विदेशी पर्यटकहरूबाट गरिएको अवलोकनबाट प्राप्त हुन आएको प्रवेश शुल्क वापतको रकम तोकिएको बैंकमा कार्यालयको खातामा जम्मा गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम कार्यालयको नाममा जम्मा गरेको रकमको आवधिक प्रतिवेदन सम्बन्धित ईकाई कार्यालयले कार्यालय समक्ष पठाउनु पर्नेछ ।

(३) उपदफा (२) बमोजिमको प्रतिवेदनको ढाँचा अनुसूची २ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

(१६) (१) नेपाल ट्रृष्टले संग्रहालय सञ्चालनका लागि चालु तर्फ आवश्यक छुट्टै बजेट तयार पारी सम्बन्धित ईकाई कार्यालयलाई उपलब्ध गराउनु पर्ने छ ।

(२) संग्रहालय विकासका लागि पूँजीगत तर्फ आवश्यक बजेट र कार्यक्रम तयार पारी कार्यान्वयन को व्यवस्था कार्यालयले मिलाउनु पर्नेछ ।

(१७) ईकाई कार्यालयले उपदफा(१) बमोजिम प्राप्त हुन आएको बजेट नियमानुसार मितव्ययी ढङ्गबाट परिचालन गरी आवधिक प्रतिवेदन पेश गर्नु पर्ने छ ।

(१८) कार्यालयबाट भएको अनुगमन तथा प्राप्त कागजातहरूको अध्ययनको क्रममा सम्बन्धित ईकाई कार्यालयले यस कार्यविधि बमोजिम उठेको प्रवेश शुल्क तथा प्राप्त बजेट प्रचलित कानून बमोजिम आम्दानी तथा खर्च गरेको नपाईएमा त्यस्तो गर्ने कर्मचारीबाट असूल उपर गरी आवश्यक कारवाहीको प्रक्रिया अगाडी बढाउन सकिनेछ ।

परिच्छेद ६

व्यवस्थापन तथा निर्देशन समिति

(१९) (१) अवलोकनको लागि खुल्ला गरिएको सम्पत्तिको सरसफाई, सुरक्षा व्यवस्था, प्रवेश अनुमति लगायतका अत्यावश्यक कार्यको व्यवस्थापनका लागि देहाय बमोजिमको एक रक्त मन्दिर संग्रहालय व्यवस्थापन समिति रहनेछ ।

- (क) कार्यालय प्रमुख, नेपाल ट्रैटको ईकाई कार्यालय, पोखरा - संयोजक
- (ख) प्रतिनिधि, नेपाली सेना, रत्न मन्दिरमा रहने गुल्म - सदस्य
- (ग) प्रतिनिधि, पोखरा मनपा - सदस्य
- (घ) प्रतिनिधि, वडा प्रहरी कार्यालय बैदाम - सदस्य
- (ङ) प्रतिनिधि, सिनियर बर्गेचे, नेपाल ट्रैटको ईकाई कार्यालय, पोखरा - सदस्य
- (च) प्रतिनिधि, गण्डकी प्रदेश संग्रहालय, पोखरा - सदस्य
- (छ) बरिष्ट कर्मचारी, नेपाल ट्रैटको ईकाई कार्यालय, पोखरा - सदस्य सचिव

(२) संग्रहालय व्यवस्थापन समितिको बैठक आवश्कतानुसार बस्नेछ ।

(२०) (१) नेपाल ट्रैट सञ्चालन समितिको निर्णयानुसार अवलोकनको लागि खुल्ला गरिएको सम्पत्तिको व्यवस्थापन, अवलोकनबाट प्राप्त हुन आएको शुल्क व्यवस्थापन, खर्चको व्यवस्थापन लगायतका विषयमा समय समयमा निरीक्षण तथा अनुगमन गरी आवस्यक निर्देशन दिन देहाय बमोजिमको एक निर्देशक समिति रहनेछ ।

- (क) सहसचिव, नेपाल ट्रैटको कार्यालय - संयोजक
- (ख) उपसचिव (सम्पत्ति व्यवस्थापन), नेपाल ट्रैटको कार्यालय - सदस्य
- (ग) उपसचिव (योजना), नेपाल ट्रैटको कार्यालय - सदस्य
- (घ) लेखा प्रमुख, नेपाल ट्रैटको कार्यालय - सदस्य

(२) उपदफा (१) बमोजिमको समितिबाट गरिएको निरीक्षण तथा अनुगमनको क्रममा देखिएको विवरण, सम्पत्तिको चालु अवस्था, अवलोकनको क्रममा देखिएको अवस्था एवं आफ्नोराय सुझाव सहितको अनुगमन प्रतिवेदन भ्रमणबाट फर्किएको सात दिन भित्र कार्यकारी सचिव समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(३) अनुगमन समितिले अनुगमनको क्रममा ट्रैटको सम्पत्तिको उचित उपयोग एवं मर्मत सम्भार भएको नपाइएमा तत्काल मर्मत सम्भार गरी यथास्थितिमा राख्नको लागि सम्बन्धित ईकाई कार्यालयलाई निर्देशन दिन सक्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिमको निर्देशक समितिले दिएको निर्देशन अनुसार सम्पत्तिलाई यथास्थितिमा राख्नु र त्यसको सहि उपयोग गर्नु सम्बन्धित इकाई कार्यालयको कर्तव्य हुनेछ ।

परिच्छेद ७ सुरक्षा सम्बन्धी व्यवस्था

(२१) अवलोकनको लागि खुल्ला गरिएको रत्न मन्दिर परिसरमा प्रवेश गर्दा आफ्नो साथमा रहेका सरसामान, झोला लगायतका बस्तुहरू तोकिएको स्थानमा राख्ने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(२२) रत्न मन्दिर परिसर संग्रहालयको बाहिरी सुरक्षा व्यवस्था हाल प्रदान भए बमोजिमनै हुनेछ ।

(२३) संग्रहालयको परिसर भित्रको आन्तरिक सुरक्षा व्यवस्था आवश्कता बमोजिम इकाई कार्यालयबाट मिलाउनु पर्नेछ ।

परिच्छेद ८ विविध

(२४) इकाई कार्यालयले मासिक/अर्धवार्षिक/वार्षिक प्रतिवेदन अनुसूची - ३ बमोजिमको ढाँचामा कार्यालयमा पठाउनु पर्नेछ ।

(२५) संग्रहालय परिसर अवलोकनकर्तालाई सो भ्रमणको स्थायी स्मरणका लागि भ्रमणको निस्सा दिने व्यवस्था मिलाउन सकिनेछ ।

~~अनुसूची - १~~
प्रवेश अनुमति शुल्क

(क) पोखरा स्थित रत्न मन्दिर परिषर प्रवेश शुल्क:

क्र.सं.	अवलोकनकर्ता	टिकट शुल्क
१	स्वदेशी नागरिक	एक सय रुपैयाँ
२	छिमेकी मूलुक (भारत र चीन)	दुई सय
३	सार्क राष्ट्र (भारत बाहेक)	दुई सय पचास
४	विदेशी नागरिक	तीन सय रुपैयाँ
५	व्यापारीक भिडियो / चलचित्र छायाझन	प्रति घण्टा रु. ५०००।-

तिन महले

(क) पोखरा स्थित रत्न मन्दिर परिसर प्रवेश शुल्क:

क्र.सं.	साविकको व्यवस्था				हालको व्यवस्था			संशोधन गर्नु पर्नको कारण
	अवलोकनकर्ता	स्वदेशी नागरिक	विदेशी नागरिक	विद्यार्थी, जेष्ठ नागरिक र अपाङ्ग	क्र.सं	अवलोकनकर्ता	टिकट शुल्क	
१	प्रवेश शुल्क रु.	एक सय रुपैयाँ	एक हजार रुपैयाँ	पचास रुपैयाँ	१	स्वदेशी नागरिक	एक सय रुपैयाँ	प्रवेश शुल्क परिमार्जन गर्न आवश्यक देखिएको
					२	छिमेकी मूलुक (भारत र चीन)	दुई सय	
					३	सार्क राष्ट्र (भारत बाहेक)	दुई सय पचास	
					४	विदेशी नागरिक	तीन सय रुपैयाँ	
					५	व्यापारीक भिडियो / चलचित्र छायाझन	प्रति घण्टा रु ५०००।-	

~~3/6/82~~ ~~14/6/82~~ ~~24/6/82~~ ~~13/6/82~~ ~~Yungkay~~

अनुसूची २

२.१ दैनिक टिकट विक्री रजिस्टर

नेपाल सरकार
नेपाल ट्रृष्टको कार्यालय
ट्रृष्ट इकाई कार्यालय, रत्न मन्दिर पोखरा

रत्न मन्दिर संग्रहालय परिसरको टिकट विक्री दैनिक खाता

सि.नं.	विवरण	टिकट नं.		संख्या	दर	जम्मा	अधिल्लो दिनको जम्मा	हालसम्मको जम्मा	बैंक दाखिला	दाखिला हुन बाँकी
		देखि	सम्म							
१	स्वदेशी नागरिक									
२	विदेशी नागरिक									
३	बिधार्थी/जेष्ठ नागरिक र अपाङ्ग									
४	बृत्तचित्र/भिडियो ग्राफी									
५	व्यवसायिक भिडियो ग्राफि									
कूल जम्मा										

Handwritten signatures of five officials are placed over the table, indicating their approval or verification. The signatures are written in black ink and appear to be in Nepali script.

२.२ मासिक टिकट विक्री प्रतिवेदन

नेपाल सरकार
 नेपाल ट्रष्टको कार्यालय
 ट्रष्ट इकाई कार्यालय, रत्न मन्दिर पोखरा

२.२ २०८० साल ..... महिनाको संग्रहालय सञ्चालनतर्फको मासिक आमदानी प्रतिवेदन

सि.नं.	विवरण	टिकट नं.		संख्या	दर	जम्मा	अधिल्लो दिनको जम्मा	हालसम्मको जम्मा	बैंक दाखिला	दाखिला हुन बाँकी
		देखि	सम्म							
१	स्वदेशी नागरिक									
२	विदेशी नागरिक									
३	बिद्यार्थी/जेष्ठ नागरिक र अपांग									
४	वृत्तचित्र/भिडियो ग्राफी									
५	व्यवसायिक भिडियो ग्राफि									
कूल जम्मा										

अनुसूची ३
आवधिक प्रतिवेदनको ढाँचा

मिति २०८० । ।

श्री नेपाल ट्रैट्को कार्यालय,
कमलादी, काठमाण्डौ ।

बिषय: मासिक/अर्ध बार्षिक/बार्षिक प्रतिवेदन पेश गरेको ।

माथि पेश भएको बिषयमा रत्न मन्दिर परिसर संग्रहालय अवलोकनको लागि खुला गरी सञ्चालन भएको सम्बन्धमा मासिक/अर्ध बार्षिक/बार्षिक बिषयमा देहाय बमोजिमका बिषयहरु उल्लेख गरी प्रतिवेदन पेश गरेको छ ।

१. परिसरको सञ्चालनको अवस्था
२. अवलोकनकर्ताको संख्या

सि. नं.	विवरण	संख्या
१	स्वदेशी नागरिक	
२	विदेशी पर्यटक	
३	विद्यार्थी/जेष्ठ नागरिक र अपाङ्ग	
४	वृत्तचित्र/भिडियो ग्राफी	
५	व्यवसायिक भिडियो ग्राफी	

३. विक्रि भएको टिकटको संख्या
४. प्राप्त जम्मा शुल्क
५. सरसफाइ सम्बन्धी
६. गर्नुपर्ने सुधारका विषय
७. समस्या
८. बजेट तथा कार्यक्रमको प्रगति
९. जनशक्ति व्यवस्थापन
१०. अन्य विषय

प्रतिवेदन प्रस्तुतकर्ता

नाम:

पद:

रत्न मन्दिर इकाई कार्यालय